

NORGES HØYESTERETT

Den 5. mai 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-00916-A, (sak nr. 2010/2030), straffesak, anke over dom,

A (advokat Anders Brosveet)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Kjetil Omholt)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Kst. dommer **Akerlie**: Saken gjelder krav om inndragning etter straffeloven § 37 b.
- (2) A ble den 8. desember 2009 satt under tiltale av politimesteren i Vestfold for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd andre straffalternativ for i rettsstridig hensikt å ha benyttet som ekte eller uforfalsket et ettergjort eller forfalsket offentlig dokument. Grunnlaget er – etter senere endringer – beskrevet slik:

”Onsdag 3. juni 2009 kl. 19.33 i ----- -- i X benyttet han motorsykkel FV1701 som var satt sammen av deler som ikke var originale samtidig som rammenummeret ikke stemmer med den originale 1985 rammen på sykkelen. Rammen var av eldre dato og stammet fra en annen motorsykkel.”
- (3) I tiltalebeslutningen var det varslet påstand om inndragning etter straffeloven § 35. Grunnlaget for inndragning ble senere endret til straffeloven § 37 b.

- (4) Bakgrunnen for tiltalen var en kontroll av As motorsykkel av typen Harley-Davidson, som politiet utførte utenfor X 3. juni 2009. Kontrollen viste blant annet at det originale identifikasjonsnummer (heretter hovedsakelig omtalt som rammenummer) på motorsykkelen ramme var fjernet, og at det var påført et nytt nummer der. Det var imidlertid på kontrolltidspunktet overensstemmelse mellom rammenummeret og det nummeret som var oppført i motorsykkelen vognkort.
- (5) Nordre Vestfold tingrett avsa dom 16. mars 2010 med slik domsslutning:
- ”1. **A, født 13.12.1964, frifinnes for overtredelse av strl. § 182 første ledd annet straffalternativ**
  2. **A dømmes til å tåle inndragning av rammen til motorsykkelen FV-1701.**
  3. **Sakskostnader idømmes ikke.”**
- (6) Begrunnelsen for frifinnelsen for straffekravet var at tingretten ikke fant det bevist at A var klar over at det originale rammenummeret var fjernet og erstattet med et nytt, og at han følgelig ikke hadde handlet forsettlig. Derimot fant tingretten at vilkårene for inndragning av motorsykelrammen etter straffeloven § 37 b var til stede.
- (7) A anket tingrettens inndragningsavgjørelse til Agder lagmannsrett, som ved dom den 8. oktober 2010 forkastet anken. Lagmannsretten fant at den aktuelle rammen representerte et ”falsk dokument” etter straffeloven § 182 første ledd andre straffalternativ, og at det var fare for at motorsykkelen – med rammen – ville bli benyttet til kjøring på offentlig vei hvis den ble utlevert. Vilkårene for inndragning med hjemmel i straffeloven § 37 b ble derfor ansett å være tilstede. Inndragningen utgjorde etter lagmannsrettens mening ikke noe uforholdsmessig inngrep. Lagmannsretten framholdt imidlertid i dommen at det ikke var grunn til å mistenke A for å ha foretatt forfalskningen.
- (8) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen. Saken står i en noe annen stilling for Høyesterett enn for de tidligere instanser, idet A i skriv 28. april 2011 til Tønsberg trafikkstasjon/Vestfold politidistrikt har begjært motorsykkelen avregistrert. I skrivet er Vestfold politidistrikt, som for tiden har motorsykkelen i beslag, bemyndiget til å innlevere motorsykkelen kjennemerker til Tønsberg trafikkstasjon.
- (9) *Jeg er kommet til at lagmannsrettens dom må oppheves.*
- (10) Jeg nevner innledningsvis at lagmannsretten la til grunn at den originale rammen på motorsykkelen var byttet ut med en annen ramme, og at denne rammens opprinnelige nummer var slipt bort og erstattet med et nummer som opprinnelig tilhørte en motorsykel produsert i 1984. Dette er ikke bestridt, verken av A eller påtalemyndigheten, og jeg legger dette faktum til grunn.
- (11) Straffeloven § 37 b første punktum fastsetter at en ting kan ”inndras når det på grunn av dens art og forholdene for øvrig er fare for at den vil bli brukt til en straffbar handling”. Ikke enhver fare leder til inndragning etter bestemmelsen. I Rt. 1997 side 27 heter det at det kreves en ”konkret og noenlunde nærliggende fare”. Dette er også fulgt opp i straffeloven av 2005, hvor det etter § 70 kreves ”nærliggende fare”.

- (12) Hovedspørsmålet i saken her er om det er nærliggende fare for at motorsykelrammen på ny vil bli brukt til en straffbar handling.
- (13) Jeg finner først grunn til å bemerke at jeg ikke kan se at det å ha i sin besittelse en motorsykelramme med et manipulert, uoriginalt eller uriktig identitetsmerke i seg selv er straffbart. Noe slikt forbud følger ikke av straffeloven § 182, som rammer den som i hensikt rettsstridig *benytter* et forfalsket dokument. Heller ikke etter vegtrafikklovgivningen med forskrifter foreligger det noe straffbelagt forbud mot å ha en slik ramme i sin besittelse.
- (14) Det følger imidlertid av sikker rettspraksis at for eksempel det å forevise en slik ramme ved kontroll, representerer en overtredelse av straffeloven § 182 første ledd andre straffalternativ om benyttelse av forfalsket offentlig dokument. Jeg viser her til Rt. 1998 side 2006 med videre henvisninger. Men jeg mener også – i tråd med det som er holdt noe åpent i den nevnte avgjørelsen – at også selve bruken av den registrerte motorsykkelen skjer på grunnlag av det uriktige rammenummeret. ”Dokumentet” må derfor anses benyttet så lenge motorsykkelen er i bruk.
- (15) Etter min mening innebærer dette at dersom det er en nærliggende fare for at A etter utlevering av motorsykkelen vil fortsette å kjøre denne med den samme rammen – og det samme rammenummeret – som tidligere, vil grunnvilkåret for inndragning etter straffeloven § 37 b være oppfylt.
- (16) Lagmannsretten la i nærværende sak til grunn at det ikke var indikasjoner på at A eller andre ville benytte motorsykkelen til noe annet straffbart enn regulær kjøring. Derimot fant lagmannsretten at det ikke var ”tvil om at det foreligger en konkret og nærliggende fare for at motorsykkelen vil bli benyttet til sitt formål, fortsatt kjøring på offentlig vei, hvis den utleveres”.
- (17) Faren for ny straffbar handling skal altså ligge i at motorsykkelen, etter eventuell utlevering, fortsatt vil bli brukt til kjøring på offentlig vei. Jeg bemerker til dette at jeg vanskelig kan se at motorsykkelen, dersom inndragning ikke besluttes, kan tilbakeleveres A med skilte. Det påviste forfalskede rammenummeret viser at grunnlaget for den nåværende registreringen av sykkelen ikke er til stede. A har nå for øvrig inngitt en erklæring hvor han har begjært den avregistrert. Etter min mening er det en mangel ved lagmannsrettens domsgrunner at spørsmålet om A vil få hånd om sykkelen i registrert stand, ikke er drøftet. At dette er et forhold av betydning ved vurderingen av faren for ny straffbar handling, kan det ikke være tvil om. Det er mulig A vil kunne få registrert sykkelen på nytt, men det vil forutsette at veimyndighetene tildeler den nytt ”lovlig” rammenummer. I så fall vil ikke bruken av motorsykkelen på dette registreringsgrunnlaget innebære noen overtredelse av straffeloven § 182.
- (18) Spørsmålet om inndragning etter straffeloven § 37 b følger prosessuelle reglene om reaksjonsfastsettelse, jf. Rt. 1998 side 2006 og Rt. 2000 side 40. Dette innebærer at Høyesterett har full kompetanse i saken, herunder kompetanse til å treffe realitetsavgjørelse. Forsvarlig bevisføring for en vurdering av faren for nye straffbare handlinger, jf. straffeloven § 37 b, kan imidlertid kreve umiddelbar bevisføring i form av parts- og vitneforklaringer. Høyesterett bør derfor ikke treffe ny realitetsavgjørelse. Lagmannsrettens dom med ankeforhandling må da oppheves.

(19) Jeg stemmer for denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

(20) Dommer **Bull:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(21) Dommer **Stabel:** Likeså.

(22) Dommer **Møse:** Likeså.

(23) Justitiarius **Schei:** Likeså.

(24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Riktig utskrift bekrefte: